

VAS-ÉS FÉM-MUNKÁS

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei
TELEFON 4-50-13

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUKAREST V, STRADA ISVOR No. 11

UJRA KEZDENI...

Irta: BARTALIS SÁNDOR

Az idők végtelen sorában ismét lezárult egy esztendő. Egy esztendő, tele sóhajjal, szenvedéssel, küzdelemmel, munkanélküliséggel és üldözöttséggel. Ez a proletárok esztendője. És mégis újra kell kezdeni az új esztendőt ott, ahol elhagytuk a régit, hiszen arra kényszerít az életért való ösztön. Nem lehet kitérni előle. A múlt esztendő itt él még közöttünk, mindnyájunk lelkületében, minden keserű emlékével, bánatával és igen-igen kevés örömeivel. — Ami ma volt tegnap lett belőle és itt állunk a holnap küszöbén.

Ami elmúlt tudjuk már, de rejtély, titokzatosság, hogy mit hoz a jövő. A múltak emlékei, tapasztalatai nem sok jóval biztatnak. Joggal tehetjük fel a kérdést, mit hozhat a holnap, ha a tegnap ilyen volt? Az ember annyi megpróbáltatás után, mintha elvesztette volna erejét, reményességét az életért való küzdelem porondján. — Európa egét sötét, vészfelhők borítják. Ahova tekint az ember, mindenütt a pusztulás, a kétségbeesett kapkodás, a zsarnokság jeleit látja. *Ami mégis pirkadó napsugárként tör elő a mindenséget elborító káoszából, az a népek igaz vágya, reménye: a szociálistizmus.*

Ennek az elpusztításért, megsemmisítésért, és győzelemrejutásának megakadályozásáért történik minden. A zsarnokok, a világ urai jól tudják, ha a szociálistizmus győzelemre jut, megszűnik világhatalmuk a dolgozó proletariátus milliói fölött és a termelt javak igazságos elosztása megszünteti azt a rendszert, amelyben csak a felső tízezrek élvezik az élet szépségeit, a kultúra, a haladás és a tudomány vívmányainak előnyeit.

* * *

Európaszerte a forradalmi jelenségek korszakát és a diktatúrák idejét éljük. Az elvadult nacionalizmusok, a különböző formájú fasizmusok, a kín, a bizonytalanság láz állapotát honosították meg. A gyűlölet magvát hintik el az emberek milliói között, hogy a gyenge lelkületűeket, a tétovázókat elkábítva, félrevezetve, új rabláncokat fűzenek a jogot és kenyeret követelők kezeire. A diktatúrát helyezik a demokrácia fölé, hogy a gondolat- és szabadságot, az igaz szót guzsbakötve, új háborút, új világégést készítsenek elő.

A munkanélküliek segélyezésére a közmunkákra, kulturára, iskolára, kórházakra s hasonló közintézményekre nincs pénz, de háborús készülődésekre határtalan összegeket költenek.

Az olasz diktatúra már elindította a lavinát. Az olasz ifjak ezreit viszik a vágóhídra és a civilizáció szent nevében a fekete abeszíniai nép ezreit gyilkolják halomra. Miért? Az olasz fasizmus nem elégszik meg a saját népének leigázásával, más világrészben, idegen népek felett is uralkodni akar, hogy az olasz kapitalizmus terjeszkedési vágyát kielégítse, új piacot szerezzen részére, hogy új rabszolgákat zsákmányolhasson ki. Így szolgálja meg a kapitalizmust a fasiszta diktatúra, hiszen kötelessége is, mert az segítette uralomra és csak addig létezhet, amíg annak érdekében cselekszik. De nem különb az olasz fasizmusnál a többi államok nyílt avagy burkolt fasizmusa sem. Mindenütt egy célt szolgál: a felsza-

badulni törekvő tömegek elnyomását és az uralkodó osztályok kiváltságos helyzetének fenntartását.

* * *

A diktatúrás országok jelenségei idehaza országunk közállapotaiban is felfedezhetők. Ebben az országban, ahol jólétben, békében élhetnének az emberek, ahol bőven juthatna a természet által dusan terített asztal áldásából mindenki számára, itt is az éhezők, nincstelenek százezrei járják a szenvedés Kálváriáját. Buzatermő országban élünk és hány dolgozó ember asztalára nem jut elegendő a mindennapi kenyérből, hány éhező gyermek hajtja nyugovóra a fejét édesanyja könnyező szeméi biztatása mellett, hogy: „majd holnap, fiam...” és holnap ugyanott kezdődik a nyomor, ahol elhagyták. Mert nincs munka, nincs kereset. És akinek munkája van, aki dolgozhatik, annak is a keresete oly kevés, hogy amint mondani szokták: a megélhetéshez kevés, az éhenhaláshoz sok.

A romániai nagy iparüzemek tulajdonosai hallatlan profitot vágják zsebre. Csak figyelemmel kell kísérni a részvénytársaságok évi mérlegeit és mindenki meggyőződhetik a sok százmillió év felelekről, amit a termelő és fogyasztó nép zsírjából sajtolnak ki, de amiből morzsát is alig juttatnak részére. A drágaság folyton nő. Az élelmiszerek, a ruházati cikkek és más közszükségleti cikkek már-már megközelíthetetlenek a bérért dolgozó tömegek részére és evvel szemben a munkabérek? Hát lehet erről még beszélni is?

Egy pár bánis fizetésjavításért valóságos élet-halálharcot kell vívni. És nemcsak a kapitalisták szívtelen acélfalával találja magát szemben a munkásság, hanem sajnos, legtöbbször a hatóságok egyoldalú beavatkozásával is. Azonban a bérjavításokért folyó harc még a jobbik oldala a helyzetnek, de harcot kell folytatni a bérleszállítás ellen is. Csak két esetet említünk: Egyik a zsilvölgyi bányatársulatok, amelyek 15%-os bérleszállítást helyeztek kilátásba, a másik a „Dermata” bőrgyár, amely gyárnak mintegy 2000 munkása közel 8 hetes sztrájkjal volt kénytelen visszaverni a gyár makacs bérleszállítási törekvését.

Ezekben az üzemekben szervezett munkások dolgoznak, és a szervezethez erejével sikerült letörni a kapitalisták mohó étvágyát, de elképzelhető a kapitalisták — enyhén mondva — tulkapásai azokban az üzemekben, ahol a munkások szervezetlenek.

Romániai munkássága gazdasági helyzetének a türethetőbbé tétele érdekében folytatott harcát megnehezíti az ország fejetetejére állított belpolitikai helyzete is. A kormány belpolitikája teljesen megbénítja a munkásság egyesülési, gyülekezési, szülés és sajtószabadságát. A cenzúra, az ostromállapot a munkásságot tartja békében. Ami szabad Péternek, nem szabad Pálnak. A kormány szigorú felügyelet alatt tartja a munkásegyleteket, gyüleseit betiltja, azonban szabad folyást enged a szélső jobboldalt képező fasiszta gyűjtőnév alatt ismeretes alakulatoknak, amely alakulatok az ország nyugalmát állandó izgalomban tartják, a népek közti egyenlenségnek és a gyűlöletnek átkos magvát hintik el, hogy

eközben a nagykapitalisták bőséges aratást végezzenek a dolgozó nép fölött.

* * *

És mégis azt mondjuk: föl a fejjel, minden dolgozóknak, minden szocialistának, mert a csüggedés nem a mi kenyerünk! *Kezdjük újra, ne csak a szenvedést, hanem az építő szervező szocialista munkát.* Mi szerveztük szocialista munkások, aki tudatában vagyunk annak, hogy ez a társadalmi rendszer nem maradhat így, mert ennek a rendszernek a helyébe egy új világ kell jöjjön, a magunk erejében bizva bátran hirdetjük, hogy: nem szabad gyáván feladni a harcot, hanem küzdeni kell a szociálistizmus diadalra jutásáért. A történelem tele van küzdelmekkel, amelyben nemcsak megnyert, de elvesztett ütközetek is vannak de csak az az eszme bukott el, amelyet, hűvei gyáván cserben hagytak, az az eszme, amelyért bátran tovább folytatták a küzdelmet, előbb utóbb diadalra jutott. Mi is hősiessé ujrakezdéssel és soha nem csüggedő és meg nem ingó hittel és meggyőződéssel küzdünk a szociálistizmus győzelemre jutásáért. A nyomor, a szenvedés nem szabad urra váljon felettünk, mert azután még fájdalmasabb idők következnek. Ha tozódik is egyfelől a reakció, ha győzedelmeskedik is embertömegek felett, az nem lehet hosszúéletű, mert másfelől ott van a szociálistizmus diadalmas előnyomulása, amely lefogja azt hengerelni. Belgium, Dánia, Norvégia, Svédország, Csehország, Svájc szociálisták kormányai és a legutóbbi angol választáson előretört munkáspárti győzelem mind a szociálistizmus diadalát hirdetik. Tehát nem vagyunk egyedül. Igaz, nehéz a harcunk, nehéz töretlen uton haladunk, de vállalnunk kell az uttörő munkát, amely a szociálistizmushoz vezet. És ebben az ujrakezdésben mit kívánjunk egymásnak az új esztendő küszöbén?

Erőt, kitartást, dacos lelkesedést és hitünkben sziklaszilárdságot, nagy ügyünk érdekében.

Befejeződött a „Dermata”-gyári sztrájk

A „Dermata”-gyári munkások sztrájkja 8 heti kitartó hősiessé küzdelem után a munkásság teljes győzelmével véget ért.

Amint ismeretes a sztrájk kitörésének oka az volt, hogy a gyár igazgatósága a maga által készített szerződést akarta a munkásságra rákényszeríteni; mely esetben a munkásság bérei egyes kategóriáknál 40%-os bérredukciót is szenvedtek volna. És ezenkívül teljes szabadkezet akart a gyár biztosítani magának az elbocsátások körül és több a munkások által kivívott és élvezett jogokat akart elkobozni.

A gyár igazgatósága azt hitte, hogy ezeket csak úgy egy csapásra minden ellenállás nélkül keresztül viheti. Azonban csalódott. A munkásság nem lehetett kiéheztetéssel sem újabb érvágást ejteni, hanem 8 heti kemény harc után kénytelen volt megegyezést kötni, mely szerint a 40%-os bérredukció helyett 8%-os fizetésemelést kellett biztosítani a szerződésben és az akkordban dolgozó munkásoknak a minimális órabérenél 30%-al magasabb keresetet. És ezenkívül el kellett álljon a többi, a munkásságra nézve sérelmes pontok fenntartásától is.

Ime újra bebizonyosodott, hogy a munkásság a legkeményebb ellenféllel szemben is felveheti a harcot, ha a szervezethez és szolidaritás fegyverével van vértelve.

A korporációs állam

„Ha a korporációs rendszert akarjuk vizsgálni, — mondja Ludwig Bernhardt, a berlini egyetem államjog tanára egyik előadásában, — akkor nagyon ingoványos talajra lépünk. Ha Önök egy fasisztát megkérdeznek, hogy miben különbözik a fasiszta állam a közönséges önkényuralomtól, azt fogja felelni: a korporációs állam viziójában.” Ebben az utóbbi válaszban nagyon sok igazság van. Az egész korporációs rendszer, ahogyan az a különböző törvényekben és a „munka alkotmányá”-ban van meghatározva s ahogy a gyakorlatban él, tényleg azokhoz a viziószzerű jelszavakhoz tartozik, amelyek a fasiszta Olaszországban egy célt szolgálnak: *elferelni a nép figyelmét a tényleges állapotokról*, elhitetni a néppel, hogy az állami ügyek intézésébe neki is beleszólása van s úgy tüntetni fel a fasiszta uralmat, mintha az nem egy embernek korlátlan önkényuralma lenne, hanem ahogyan ujabban néhány olasz államjogász ezt feltüntetni szeretné — az igazi demokrácia!

A korporációs rendszer kiindulási pontja a fasizmus liberális ellenes és osztályharcellenes beállítottsága volt.

A mozgalom első idejében nem is gondoltak a szakszervezeti mozgalomra. A kezdő időszakban, amikor még az 1919 március 23-i program alapján állottak, osztályharcot hirdettek. Csak 1921-ben, amikor látták, hogy a munkásosztály nem hajlandó Mussolini vezérének elfogadni, s amikor az olasz nagytőke támogatását kérte és kapta meg, akkor kezdett a szocialista munkásmozgalom legerősebb várai, a szakszervezetek ellen támadni s igyekezett az ugynevezett nemzeti fasiszta szakszervezetek felállításával és azok rendelkezésére bocsátott pénzüsszegekkel a munkástömegeket elvonni a szocialista munkásmozgalomtól, fölállítva azt az elméletet, hogy a szakszervezetek rendelkezése nem a harc, hanem a kiegyenlítés. A fasiszta kényszerszakszervezetek taglétszáma az uralomrajtás utáni első időben hatalmas mértékben emelkedett. Mussolini nem sokat törődött a szakszervezeti mozgalommal. Egyedüli gondja volt, hogy a megszerzett hatalmat minden áron megtartsa. Ezt szolgálta a kezdeti koalíciós kormány. Az 1923. évi választójogi reform, amelynek alapján a hírhedt 1924-es választásokat lefolytatta, inkább csak azt a célt szolgálta, hogy a többséget a maga részére mindenáron biztosítsa.

A Matteotti-gyilkosság megrendítette a fasizmus uralmát, Hangosan, bátran nyilatkozott meg az elégtelenség és a gyűlölet. Mussolini kompromisszumokat keresett és a teljes alkotmányosság, sőt a régi választói jog visszaállítását ígérte. Ez azonban halálos csapás lett volna a fasizmusra s különösen azokra, akik a fasizmus uralomrajtásából éltek. Ezeknek — különösen de Bono tábornok, akinek állítólag 60 ezer föllegyvertett harcosa volt — nyomására határozta el Mussolini, hogy az államot a saját, illetve a fasiszta párt szükségleteinek megfelelően alakítja át és mindazokat az intézményeket kiirtja, amelyek a párturalmat veszélyeztetik s amelyek kritikájukkal és ellenőrzésükkel akadályozzák egy egyoldalú diktatura káros ténykedéseit; ezek elsősorban a szakszervezetek, a politikai pártok és a sajtó.

Az olasz szakszervezeti mozgalom már a világháború alatt is óriási eredményeket ért el s alig volt iparág, amelynek dolgozói nem voltak szervezve, amelyben a munkaviszonyok kollektív szerződéssel ne lettek volna szabályozva. Ezekből a szervezetektől nagyon nehéz volt a munkástömegeket elhódítani, meg kellett tehát fosztani őket életképességüktől.

A szakszervezetek megfojtásának első kísérlete 1925 október 2-án játszódott le. A római Vidoni-palotában összegyűltek a fasiszta szakszervezetek és a munkáltatói szervezetek kiküldöttjei, itt megkötötték az ugynevezett Vidoni palota-egyezményt, a melyben kölcsönösen kijelentik, hogy a munkáltatói szervezetek csak a fasiszta szakszervezeteket, viszont a fasiszta szakszervezetek csak az egyezményt aláíró munkáltatói szervezeteket ismerik el s csak kizárólag egymással kötnek kollektív szerződést. Ez a próbálkozás sem járt nagy eredménnyel, mert hiszen a Matteotti-gyilkosság utáni események, amelyekből sokan a fasizmus bukását jósolták, alaposan megriktózták a fasiszta szakszervezetek taglétszámát s ezen a Vidoni-palotai egyezmény sem változtatott sokat. A fasiszta szakszervezetek tehát nem tudták megvalósítani azt az elvet, amelyet az 1924 október 5-én Milánóban megtartott fasiszta szakszervezeti kongresszus célul tűzött ki: az olasz munkásság egy táborba egyesítését. Pedig a fasiszta uralom részére ez alapvető fontosságú volt, mert nem is titkolták, hogy a tömegeknek a fasiszta szakszervezetekbe való egyesítése lehetővé teszi, hogy a tömegeket jobban szemmel tartsák, megfékezhesék, alkalmazkodóvá tegyék és átíassák a fasiszta eszmékkel.

Uj eszközökre volt tehát szükség s 1926 január 1-én egy tizennyolcas bizottságot küldtek ki a szakszervezeti reform s ezzel az új olasz állam fölépítésének előkészítésére. A bizottság, amelyben helyet foglalt többek között *Gentile*, a felfogásának gyakori változtatásáról híres filozófus, *Corradini*, a nemzeti eszme teoretikusa, négy képviselő, négy egyetemi tanár, négy ügyvéd, három szenátor s végül *Olivetti*, a szélsőséges szindikalizmus volt képviselője és árulója, csakhamar elkészült munkájával. Amint azonban a fasiszta rendszernél történni szokott, ezt a bizottságot is csak azért küldték ki, hogy a tömegek előtt azt a látszatot keltsék, mintha nagy és gondos tanulmányok után történnék valami, hogy azután diktatori módon intézkedhessenek. Ennek a bizottságnak a munkáját sem vették figyelembe, hanem a bizottság egyik tagja, Rocco, a későbbi igazságügyminiszter készítette el az érdekképviseleti, 1926 április 3-i törvényt.

Ez a törvény még mindig a szervezkedési szabadság látszólagos elvi alapján áll, azonban kimondja, hogy minden foglalkozási ágat csak egy államilag elismert szervezet képviselhet, vagyis csak az ilyen szervezet köthet kollektív szerződést, foglalkozhat munkásközvetítéssel és képviselheti a foglalkozási ág érdekeit kifelé. A törvény tárgyalásánál Rocco nem is titkolta, hogy csakis a fasiszta szervezetek tartathatnak igényt elismerésre. Ezzel az érdekképviselet terén a fasiszta munkás- és munkáltatói szervezetek monopóliumot nyertek.

Gondoskodott ez a törvény arról is, hogy ha ezekbe a fasiszta szervezetekbe nem lépnek be az összes munkások és munkáltatók, még akkor is kiterjedjen rájuk a szervezetek jogköre. Kimondotta a törvény, hogyha valamelyik munkásszervezetbe a szervezet területén lévő s a szervezethez tartozó szakmában dolgozó összes munkásoknak legalább egytizede önként belép, akkor a többi munkás érdekét is ez a szervezet képviseli, ami annyit jelent, hogy azoktól is — bár nem teljes joga tagoknak tekintendők — tartozik a munkáltató a szervezeti járulékot, amely egy munkanap bérének felel meg, levonni és beszolgáltatni. A munkáltatói egyesületeknél pedig, ha az egyesületbe önként belépett munkáltatók az egyesület hatáskörébe eső területeken lévő vállalatokban dolgozó munkásoknak legalább egytizedét foglalkoztatják, akkor ez az egyesület képviseli a munkáltatói érdekeket s hatásköre kiterjed az önként be nem lépett munkáltatókra is, akik ugyancsak tartoznak járulékok fejében évenként annyit befizetni, amennyit egy napra a vállalatukban dolgozó összes munkásoknak és alkalmazottaknak kifizetnek.

A fasiszta párt hierarchikus szervezetének meg-

felelően az érdekképviseleti rendszert is hierarchikusan (alá-fölrendeltség) építették föl. Ugy a munkás-, mint a munkáltatói szervezeteknek három fokozata van: 1. az alsó fokozat, az ugynevezett szakszervezetek, amelyek lehetnek községi, kerületi, tartományi, egy vagy több országrészre kiterjedők s végül országosak. 2. A második fokozat a több szakszervezetből alapított szövetségek s végül 3. a legfelső fokozat a több szövetségből alakított főszövetségek. A szövetségek és főszövetségek foglalkozási ágak szerint alakulnak meg s ugyanazon területen egy foglalkozási ágra csak egy szövetség s az egész országban csak egy főszövetség lehet. Ebbe az érdekképviseleti rendszerbe beletartoznak a szabadfoglalkozásúak szervezetei is, a köztisztviselő szervezetei azonban közvetlenül a korporációs miniszter alá tartoznak.

A törvény szerint a szakszervezetet vezető elnököt és titkárt ugyan az önként belépett tagok választják, ugyanígy a szövetségek és főszövetségek elnökeit, titkárait és igazgatótanácsát is, de ezek a választások csak akkor érvényesek, ha az illetékes miniszter jóváhagyta s ugyancsak joga van a miniszternek a belügyminiszterrel egyetértésben elmozdítani az egész tisztikart és a szakszervezeteket, valamint a szövetségeket és főszövetségeket vezetőket egy évre az általuk kinevezett elnökre és titkárra bízni. De még ez sem elég a hatalomnak, mert emellett jogában áll bármikor a miniszternek, a belügyminiszterrel egyetértésben, 1923 óta pedig a korporációs miniszternek, az állami elismerést ezeztől az egyesületektől visszavonni. Minden határozat, amit az alsó szervezetek hoznak, jóváhagyás végett feltételezhető a felsőbb szervezetekhez, jogában áll azonban az illetékes miniszternek, illetőleg most már a korporációs miniszternek azokat hivatalból megsemmisíteni és helyettük új határozatokat hozni.

(Jövő számunkban folytatjuk.)

Bányászok — 4000 év előtt

Az amerikai Harvard-egyetem egyik archeológiai missziója a Sinai-félsziget Cerabit-el-Hadem nevű fensikjén achirán lapokat talált föníciai betűkkel, amelyek Krisztus előtt 1300-ból származnak. Ezek a betűk az eddig ismert legrégebbi írásjegyek.

A cerabiti fensik Suezetől körülbelül 100 kilométernyire fekszik, víznélküli síkságon, amely híján van minden növényi és állati életnek. Egy szemita nomád törzs már mintegy 7000 évvel Krisztus előtt türkizkőveket fedezett ott fel. Szuferu fáraónak, a harmadik dinasztia legutolsó tagjának uralkodása alatt, körülbelül 4500 évvel Krisztus előtt, az egyiptomiak bukkantak rá ezekre a bányákra és nyomban hozzáláttak, hogy azokat a maguk számára kiaknázzák, helyett, hogy a követ, mint előzően, a nomád törzstől cserekereskedelemben vásárolták volna meg. A település a legfontosabb gócpontokon történt. A halálistennőjük, Hathor számára abban a barlangban emeltek templomot, amely a szemitáknál a „türkizistennő“ számára szolgált istentiszteletül.

A templom romjait és a bánya maradványait az angol Petrie Wolter már 1905-ben fölfedezte, az írásjegyeket tartalmazó követeket azonban a helyszínen hagyta; így csak a róluk készült fényképek segítségével kísérelhették meg azok értelmének megfjtését.

Számos Egyiptom-kutató beható munkája révén sikerült a megfejtésük. Az eredmény ellenőrzését a jövőben megkönnyíti az, hogy időközben a misszió a kőlapokat Kairóba szállította.

A német Grimme tanár véleményével ellentétesen kitűnt, hogy Mózes történetéről a szöveg nem tesz említést. Mózes a sinai félszigetnek egészen más pontján és sok évszázaddal későbbben élhetett. Ehelyett a talált kőlapok — a 4000 év előtti bányász életéből adnak érdekes leírást. Eszerint a bányászok tevékenysége annakidején sem volt kevésbé fáradságos és nehéz, mint amilyen ujkori és legujabbkori szaktársaiké. Sőt még sokoldalabb volt, mert szakmai tevékenységük mellett állandóan még katonai szolgálatot is kellett teljesíteniük, hogy visszaverjék a zsákmányra éhes nomád törzsek gyakori támadásait.

A legnagyobb kövek egyike elmeséli, hogyan szalasztotta meg a kilenc főből álló egyiptomi bányászcsoporthat a banditáknak egy nagyobb hadát; ez alkalommal az egyiptomi államkincstár részére egy halom frissen bányászott türkizt mentettek meg. Ennek a szerencsés esetnek az öröme a bányavezetőség valamennyi bányamunkás részére nagy ünnepeket rendezett.

Más kövekbe vésve imádságok láthatók; a szöveg szerint a bányászok munkájuk meg-

kezdése előtt fölkeresték a barlangtemplomot nemcsak szerencsét könyörögve munkájukra, hanem utmutatást is kértek az istennőtől az értékes kövek fölletésére.

Ezeknek a kőokmányoknak az elkészítésére a bánya közelében külön műhelyt rendeztek be, amely a legujabb kutatások nyomán: a szemita abécé előhírnökének bölcsője volt.

CSAPÓ SÁMUEL és KRUPPA REZSŐ szaktársak jubileuma

Kedves megemlékezést olvasunk a magyarországi Vas és Fémmunkások szaklapjából. A lap, Csapó Sámuel és Kruppa Rezső szaktársaknak, a magyar vasas szövetség szolgálatában eltöltött 30 esztendő, érdeműs multját méltatja. A két ünnevelt szaktárs nem ismeretlen a romániai vas és fémmunkások előtt. Különösen az erdélyi és bánáti szaktársaink előtt nem. Nagyon sokan személyesen ismerik őket, még élenken emlékeznek a két szaktársra, akik évtizedekkel ezelőtt fiatalos hévvel és lelkesedéssel apostolokként járták az erdélyi és bánáti városokat és vasipari telepeket, hirdelve a szocializmus, a szervezkedés és a vasasszolidaritás eszméjét. Bőséges részük volt a magyar kakastollas csendőrök, szolgabírák és rendőrkapitányok üldöztetéséből.

Csapó szaktárs 22 és Kruppa szaktárs 25 esztendő korában léptek a magyar vasasszövetség szolgálatába 1905 december 15-én. Előbbi a kassai, utóbbi a pozsonyi kerületi titkárság vezetésével bízták meg. De időzünk csak a magyar vasas szaklap soraiból: „vándoruton, tolonkocsin, fogházban edződik a két vasasproletár lelkiereje. Csapót hat hónapon át, Kruppát kilenc hónapig tartó időre csukják a fogházba. És a két „bűnös“ a fogházban valóban „megjavul“. Még több lelkesedéssel végezték munkájukat. A fogházban tanulnak. Fölkészülnek későbbi harcokra“.

Kruppa szaktárs későbbben Temesvárra került a bánáti vasastitkárság vezetésére és Csapó a Felvidéken és Erdélyben tevékenykedik. Csapó szaktárs személyéhez fűződik a zsilvölgyi vasascsoportok megalapítása is az 1917. évi időkben. Azóta mindkét szaktárs nagy és tiszteletre méltó utat tettek meg a munkásmozgalom terén. Ez időszert Csapó szaktárs a magyar vasasszövetség főtitkára és Kruppa szaktárs a szaklap szerkesztője és a „Szocializmus“ tudományos folyóiratnak munkatársa.

A két jubiláns szaktársat a magunk, romániai szervezett vasmunkások részéről szívesen üdvözljük és kívánjuk, hogy még sok esztendőn keresztül munkálkodjanak, harcoljanak a szocialista eszmék győzelméért.

Az új ipartörvénytervezet

A munkaügyi minisztérium fennállása óta, még egyetlen miniszternek, egyetlen államtitkárnak sem sikerült annyi elégedetlenséget szítani, annyi zavart okozni, a munka mezején álló összes társadalmi rétegek körében, mint az ipartörvény-tervezet megalkotójának. Minden társadalmi réteg; kisiparos, kereskedelmi alkalmazott, munkás és tanonc, megbotránkozással utasítják vissza ezt a törvénytervezetet, melynek alapvető vonásaiban a fasiszta elgondolásnak nyomai lelhetők fel.

Talán még a régi céhrendszer virágzási idejébe sem volt annyi megszorítás, büntetés, vizsga, igazolvány, zavar, mint amennyit e törvénytervezet magába foglal. A törvénytervezeten I. Nistor munkaügyi miniszter aláírása szerepel, azonban mindenki előtt ismeretes, hogy ennek szülőapja Roman Valer államtitkár. Egyedüli szerencse, hogy senki sem hisz e tervezet törvényerőre való emelkedésében. Ha a papirkosárba kerül, így a megalkotóját is szerencse éri, mert nem lesz kénytelen egy egész életen át meggondolatlanságának szégyenfoltját viselni. A törvénytervezet tapettás zárt ajtók mögött jött világra, a szakszervezetek és az érdekelt felek meghallgatása nélkül és ime egy torzszülöttnek adtak életet, amelytől mindenki elfordul, mindenki irítozik.

A törvénytervezet indokolása ellentétben jön a paragrafusok rendelkezéseinek szövegével és szellemével, de ez a csekélység nem bír jelentőséggel egy olyan jogász előtt, mint Roman Valer.

Az indokolás első oldalán találunk néhány jellemző mondatot és pedig:

„Arra, hogy egy törvény kivihető legyen, úgy betűjében, mint szellemében, szükséges azok hozzájárulása, — ha nem éppen lelkesedésére — akik ennek magukat hivatottak alávetni”.

Szívesen vennők, ha az államtitkár ur nekünk is megjelölné azokat a rétegeket, melyek törvénytervezetéhez, ha nem is lelkesedésüket, de legalább hozzájárulásukat adták?

A törvénytervezet rendelkezéseiben eső rétegek megnyilatkozásaiból egy értékes tény domborodik ki; hogy a hozzájárulás és lelkesedés helyett, a megbotránkozás és tiltakozás ténye alakult ki, amelyhez csatlakozunk mi vasmunkások is.

Az indokolásunk egy másik jellemző része:

„Egy törvény, hogy elfogadható legyen, két alapvető feltételnek kell eleget tennie: megfelelően a jelen általános szükségességeknek és kiegészítse az ország jogrendszerét”.

E két alapvető feltételből úgy hisszük, az első nem elégíti ki az általános szükségességeket. Mert nem lehet általános érdek az a megszorítás például, hogy egy kisiparosnak nincs joga áruját más vásáron értékesíteni, mint abban a körzetben, ahol lakik. E felfogás szerint a nyugati havasokban élő mőcoknak sem volna szabad az általuk készített csebreket és árukat más piacon vásárra vinni, mint legfeljebb az Alba Iulia-i és Abrud-i piacokon. Ellenkező esetben 1500 lejig terjedő büntetésben lennének részek.

E rendelkezéssel a törvénytervezet alkotója, nyilván a kisiparos közötti illojális konkurenciát akar kikapcsolni. Hol vannak akkor a kapitalista társadalmi rendszer liberális gazdasági alapelvei? Mennyi zürzavart és elégedetlenséget szülhet egy ilyen ostoba törvény-rendelet.

A munkakamaraik jogköre e törvénytervezettel kapcsolatban óriási módon megnagyobbodik. Tekintetbe véve azonban országunk jellegzetes politikai rendszerét, figyelembe véve azt a tényt, hogy minden polgári párt időközi bizottságokkal akarja a munkás intézményeket vezetni és kormányozni, könnyen átgondolhatjuk, hogy mennyi zavar fog keletkezni ebben az intézményben.

A győtrődések sokasága vár azokra a kisiparosokra és munkásokra, de különösen a munkásokra, akik egy nélkülözhetetlen igazolványt igényelnek, de nem mozgathatják meg fiújuk botját, — mert nem telik — aziránt, hogy ellenszolgáltatásként a befizetett törvényes díjakon kívül leadják a „borralót”.

A módszerek egyszerűsítése és világos fogalmazása helyett, az egész munkarendszer bürokratizálását és kompromitálását érték el.

Egy másik, nem annyira érdekes, mint nevétséges jellemvonása a törvénytervezetnek az, hogy minden fejezet egy végrehajtó utasítási szabályzatot szül. Ennélfogva lesz majd mintegy 15—20 végrehajtási utasítás, melyek a munkával kapcsolatos minden irányú ügyet fognak szabályozni.

Egy nagyon veszélyes ujjítás ez. E szabályzatok rendelkezései még jobban béklyóba fogják szorítani a munka szabadságát, mert a szabályzatok elkészítésénél, mellőzik majd a munkafolyamatban érdekelt tényezők meghallgatását és érvényre jut ennek, vagy annak az igazgatónak, avagy államtitkárnak reakciós és beteges koncepciója.

Ha a törvénytervezetben foglalt paragrafusok rendelkezései nem állanak a fejlődés párhuzamos folyamatával, akkor mit várhatunk a végrehajtási utasítás szabályzatának rendelkezéseitől, melyekkel valóban kormányozni akarnak. El fognak biztosan jutni a középkori céhrendszerek helyzetébe.

A tanonc-otthonokban lakó tanoncok vallási és hazafias nevelése főgondját képezi Román Valer urnak. De ez az apai gondoskodás csak a felszabadulásig bír érvénnyel. A tanoncidő letelte után az ifju, mint munkanélküli, a Dámbovica partjára vagy a nagyobb városok állomás-termeiben jut.

A parkettel, tiszta ágyakkal, villanyvilágítással, gőzfűtéssel és szent képekkel ellátott tanoncotthonokból majd elindul az ifju, hogy találkozzon az életvalósággal, a nyomorral, amely kitárt karokkal várja őt.

Az élet valóságában aztán az ifju megtanul gondolkodni. Itélőképességet nyer. A beléje tömött hazafias maszlagokat le fogja majd tudni értékelni kellő nivóra. „Hazám csak ott lehet, ahol van kenyerelem is”.

Miért nem gondolt arra a törvénytervezet alkotó, hogy miután a tanoncot egy tucat vizsgálással és vagy két tucat igazolvánnyal akarja megáldani, miután különböző díjak fejében elszedi tőle és szüleitől utolsó garasukat, biztosítson számára egy megélhetést, egy munkaalkalmat, egy értelmet? Mert ellenkező esetben az ifju az erkölcsi züllés útjába kerül, tönkre megy.

Nem terjedt ki a figyelme arra sem a törvénytervezet alkotójának, hogy lehet valakinek ezer egy jeles bizonyítványa, a termelésfolyamatában dolgozni kell tudni, mert ellenesben nincs meg az érték-töblet és aki nem képes érték-töbletet kihozni, annak 14 napnál több maradása egy üzemben nincsen. Jó szakmunkás, olyan, aki a modern termelés minden mozgása a vérében legyen, általánosságban csak 30—32 éves korában éri el a munkás.

Ami a szakszervezetek hatáskörét illeti e törvénytervezettel kapcsolatban, engedje meg a törvénytervezet alkotója ama kijelentés megkockáztatására: hogy e tekintetben gyűlölt és rossz szándék vezette.

A tervezet rendelkezési keretében a szakszervezeteknek meghatározott jogköre olyan, hogy azt soha egyetlen szervezet sem tudja betölteni.

De adjunk helyet a tervezet eme irányú szövegeinek:

„Ha valamely intézmény, kifogástalan működésének elősegítésére egy szakszervezet meghívást kap, úgy a szakszervezet magába kell foglalja a szakmában dolgozók 50 százalékát”.

És hogy ebben a kérdésben ellentétek ne származzanak, a tervezet alkotója példát sorakoztat fel: „Egy szakszervezet — mondjuk a csizmadia szervezetét — székhelyének körzetében dolgozó csizmadia munkások 50 százalékát kell magába foglalja.”

És mert egyetlen szakszervezet sem képes magába foglalni a körzetében dolgozó szakmai munkások 50 százalékát, nyilvánvaló, hogy a szakszervezetek részére megállapított hatáskör a nullával egyenlő.

Mivel szaklapunk szűk kerete nem teszi lehetővé, hogy e törvénytervezet rendelkezéseit alapos kritika tárgyává tegyük, arra szorítkozunk, hogy egy néhány „csodás” rendelkezést kiemeljünk:

106 paragrafus. A szakmunkás munkakönyve visszavonható, ha tulajdonosa megszünt eleget tenni a szakmai gyakorlását előírt törvényes rendelkezéseknek.

Ime egy furcsaság, ami Patagoniában sem létezik talán.

Hogyan lehet valakitől elvenni a munkához való jogát, ha egyszer mesterséget tanult, ha minden szítán keresztül ment, kézhez kapta összes igazolványait, kifizetett minden díjat, viseli az összes álamterheket.

A szakmai jog gyakorlására milyen törvényes feltételek szünhetnek meg, ha ezeket valaki egyszer elnyerte? Mert itt nem kisiparosról, hanem szakmunkásokról van szó, ki elveszitheti a már egyszer

megszerzett munkához való jogát...? Minden hátsó gondolat nélkül miniszter ur kijelentjük, hogy az ön eme koncepciója kritikán aluli — beteges.

A 178-ik paragrafus rendelkezéseiben a miniszter ur jogcsorbitást követ el a munkásság szemben. Ugyanis a munkaszervezősekről szóló 71. paragrafus lehetővé tette a munkásoknak azt, hogy a megdolgozott hátralékos munkabérek kifizetésére, csőd vagy per esetén elsőbbségi jogot nyerjenek más követelésekkel szemben.

Ezt most a miniszter ur oda módosította, hogy az elsőbbségi jog csak a termelt cikkekre érvényes, melyek előállításához az alkalmazott hozzájárult és még a munkaadó tulajdonába vannak.

Ennélfogva a munkás, aki 2-3-4 héten át dolgozott fizetés nélkül, adott esetben semmi fizetést nem kap. A munkaadó, aki tuladott az áruján, nem fog fizetni, viszont a sóhivatal sem fog fizetést folyósítani.

Még egy rövid megjegyzést a különböző alapok megteremtéséhez:

A munkások és tanoncok sovány keresetéből, végnélküli díjakat akar vonni különböző címeken.

Ennélfogva a tanoncskolából kikerült ifjak mielőtt az élet küszöbére lépnének, súlyos vámot fizetnek. De a küszöbön belül, bent az élet forgatagában, találkozni fognak az osztályharc fogalmával, a kapitalist béklyókból való felszabadulást célzó szocialista szellem koncepciójával.

S. RUSU

SIBIU

A szebeni vasmunkásmozgalommal nem foglalkozhatunk anélkül, hogy vissza ne térjünk az 1923. évi szakszervezeti mozgalomban bekövetkezett szakadásra. A szebeni vasas szervezet csakugy, mint egy néhány más, szintén kivált a Szövetségünk kebeléből és lecsatlakozott az akkor magukat „egységesek”-nek nevező vasas-szövetséghez. Amint ismeretes ez a szövetség önönmagától megsemmisült hosszabb-rövidebb idő alatt, de megsemmisültek a Szövetségünkől kivált összes csoportok is. A szebeni vasas szervezet is erre a sorsra jutott. Voltak kísérletezések a szervezeti élet felélénkítésére, de hiábavalóság volt minden fáradozás.

Ezelőtt 1—2 évvel önálló a Szövetségünkől és az Országos Szaktanácstól független vasas-szervezetet alakítottak, természetesen, hogy ez sem kerülhette el a sorsát, ez is megsemmisült, már nem működik, mert egyetlen, tagja sincs.

Közelebbi magyarázatra, — hogy valamely városban, egy az ország munkásmozgalmától elszigetelt, vérszegény munkásszervezet eredményes munkát kifejtteni képtelen, — nincs is szükség. Ma, de bármikor a kapitalistákkal folytatott harcokban a munkásság egymás erejére és támogatására van utalva. És még így is nehéz, küzdelmes és sokszor kétséges a harcok eredményes kimenetele. A munkásság a maga szervezeteivel a mind nagyobb tömegeket magába foglaló irányvonalban kell haladjon, nem pedig a szétforgácsolódás felé. Ha a munkásmozgalom a kezdettől fogva nem ezt az utat választotta volna, akkor ma a rablancok még szorosabban fűződnek a munkásság testére és egész életfolyamatára.

Vagy vajjon a munkaadók, a nagyipari vállalatok nem egységes és országos szervezetbe vannak-e tömörülve?

A szebeni vasmunkások szervezetlenségének meg is van a maga természetes következménye. Amig Brassó, Kolozsvár, Medgyes, a Zsilvölgye és a többi helységek munkásai naponta folytatnak küzdelmet és vívnak ki emberséges munkafeltételeket, addig a szebeni vasmunkások szervezetlenül, szó nélkül türik a kapitalisták zsarnokságait. Alacsony fizetések, rendszertelen munkaidő, a munkástörvények nem respektálása uralja a helyzetet a szebeni üzemekben.

A szervezet kiépítése érdekében Szövetségünk és egy néhány lelkes szaktárs alakulógyűlésre hívja a vas- és vegyipari munkásságot január hó 19-re. (Str. Vinului 7.) Ezen a gyűlésen kell elhatározni Szeben vas- és vegyipari munkásságának szervezete kiépítését és helyzete megjavítása érdekében megindítandó harcát.

Bukaresti mozgalmi hírek

„Cripton“-gyár. A „Cripton“-elemgyár munkásai és munkásnői béremelési mozgalmat indítottak. December hó 18-án Rusu szaktárs a munkások bizalmi férfiaival megkezdte a tárgyalásokat közvetlenül a gyár igazgatóságával, minek eredményeképpen a munkásnők 1 lei órabérjavítást, a munkások 2 lei akkordbér javítást kaptak. A béremelés mintegy husz százaléknak felel meg. A kollektív szerződés tárgyalásai folyamatban vannak.

„Malaxa“-gyár. A „Malaxa“-gyárban közel 2000 munkás dolgozik a leggyatrább munkafeltételek mellett. Jellemzősül annak, hogy milyen alacsony munkabérek mellett dolgoznak a munkások, két esetet említünk fel. Példának okáért X munkás 62 óra alatt 443—leit keresett, ebből a különböző levonások 24—lei, kézhez kapott 419—leit. A bruttó keresetét elosztva a megdolgozott órák számával, X szaktárs 7 lei 14 banit keres óránként. Egy másik eset: Y munkás 76 óra alatt keresett összesen 685 leit, különböző levonások 28 lei, kézhez kapott 657—leit. Elosztva az összeresetét a megdolgozott órák számával, kimutatható, hogy Y munkás 9 leit keres óránként. Megemlítésre méltó, hogy a levonások rovataiban két olyan rovat is található, amelyek nem tüntetik ki, hogy milyen célra vonták le az összegeket. A gyár munkásságának erőteljes szervezkedést kell megindítani, hogy szerencsétlen sorsán javítást tudjon elérni.

„Vulcan“-gépgyár. Ebben a gyárban a túlórázások ismét megkezdődtek, annak ellenére, hogy erre vonatkozó engedélye a munkaügyi minisztériumtól nincsen. A gyár nem fizeti a törvényes 25%-os túlóradíjat. A Vas-

munkás Szakszervezet erélyes fellépésére ez előtt mintegy hónappal a gyár kénytelen volt beszüntetni a túlórázásokat, azonban most már lassan észrevételenül újból bevezette. A munkások munkafeltételei nagyban hasonlítanak a „Malaxa“-gyári munkások munkafeltételeihez.

Villany, víz és gőzfűtőszerek. E szakmákban dolgozó munkások tényleg a legsivárabb helyzetben vannak. Itt nem ismerik a vasárnapi munkaszünetet, a 8 órai munkaidőt, a túlórákra járó bértöbbletet, a 14 napi felmondási időt, az első hét napra járó fizetést betegség esetén. Ezek a kis munkaadók nem tartanak be semmiféle törvényes rendelkezést. A szezon ideje alatt a munkásokat úgy alkalmazzák, mint ahogyan a piacon a cselédmunkásokat szokták alkalmazni. A szezonidőben a munkaidő 13—14 óra.

A fenti szakmákban dolgozó munkások szervezőbizottságot választottak meg, amely minden hét kedden este 8 órakor ülést tart a Vasmunkás Szakszervezet helyiségében, Strada Izvor 37. A szervező bizottság azzal a tervvel foglalkozik, hogy a szezon megkezdésével egyidejűleg e szakmák részére kollektív szerződést kössön.

A bukarestii Vasmunkások Helyicsoportjának évi közgyűlése. A bukarestii Vasmunkások Helyicsoportjának Vezetősége elhatározta, hogy január hó 12-én a Csoport helyiségében, Str. Izvor 37. szám alatt évi közgyűlést tart, amelyre meghívja a Csoport összes tagjait. A közgyűlés meg lesz tartva a megjelölt tagok számára való tekintet nélkül

Bérmozgalom Clujon

A cluji Junász-féle vasöntőde és gépgyár munkásai — az öntődei munkások kivételével — hosszú időn keresztül teljes közömbösséggel tanusítottak a szervezethez és így saját sorsuk iránt, amely közömbösség oda vezetett, hogy helyzetük mindig rosszabb lett. Az a pár lei, amit naponta kerestek, már nem is volt fizetésnek tekinthető, hanem inkább könyöradománynak. Tulórai százalék, a vasárnapi munkaidőre járó százalék, a fazetéses szabadság és a többi, munkástörvények által is biztosított jogok, teljesen a munkaadó önkénye szerint igazódtak. Ez a helyzet végre kinyitotta a munkások szemét, szervezetbe tömörültek és megindították a türethetetlen állapotok megszüntetése érdekében a harcot. A régi helyzethez csökönyösen ragaszkodó gyári igazgatósággal szemben nem volt könnyű dolog a harc folytatása, de a munkások végső elkeseredésükben a legelszántabban elváltak határozva, hogy ha kell sztrájk árán is kiküzdik a maguk részére egy morzsányit abból, amit a gyár állandóan elvon tőlük.

A munkások eme elkeseredett hangulata 40 órai folytonos tárgyalás után, arra a belátásra kényszerítette a gyár igazgatóságát, hogy megegyezést kössön a munkásokkal.

A kollektív szerződés főbb pontjai a következők: A szerződésben érdekelt munkások kivétel nélkül 12 százaléktól 25 százalékgig terjedő fizetésemelésben részesülnek. Tulórák: az első két órában 25 százalékos, a második két órában 50 százalékos, a továbbiakban pedig 100 százalékos pótdíjjal lesznek fizetve. Vasárnap és ünnepnapon végzett túlórákért az első két órában 50 százalékos, a további túlórákért 100 százalékos pótdíj jár. A piaci árak emelkedése esetén, a munkások fizetése ugyan olyan százalékarányban emelkedik. Ezekon kívül rendezést nyertek minazon pontok, amelyek vonatkozásban vannak a munkástörvényekkel. A szerződés 1936 november 1-én jár le. — A szerződésben a munkásokra vonatkozó kötelezettségek és jogok is le vannak rögzítve. Azonban a szerződés pontjainak betartása nem a munkaadóktól fog függni, hanem a munkásoktól. Ha sziklaszilárdan fognak a szervezethez és a kollektív szerződés mellett állni, akkor be lesz tartva, de ha nem, akkor papírrongy marad az egész.

Múlt számú lapunkban megemlékeztünk, hogy a Cluji Első Erdélyi Papirlemezgyár munkásai bérmozgalmat indítottak. A gyár igazgatósága

szerződésről, vagy fizetésemelésről hallani sem akart. Miután a munkaügyi inspektor a megnevezett egyezségről szóló jegyzőkönyvet lezárta, a munkások, kimondták a sztrájkot. A sztrájk három hétig tartott, mely idő alatt egyetlen sztrájk törő sem akadt a harcban állók közül. A gyár igazgatósága, csupán rendőri és csendőri felügyelet mellett tudott kivülről egy pár sztrájk törőt összeszedni, mint-hogy azonban ezekkel az üzemet fenntartani nem lehetett a gyári igazgatósága jobbnak látta megegyezést kötni a régi munkásokkal. A megegyezés szerint az igazgatóság az összes sztrájk törőket azonnal elbocsájtotta. A munkások 5—12 százalékgig terjedő fizetésemelést kaptak. Megjegyzendő, hogy a sztrájk előtt még kaptak a munkások 13 százalékos. Az éjjel dolgozó munkások külön pótdíjazásban részesülnek, míg azelőtt csak a szokásos órabérért dolgoztak. A megállapodás 6 hónapra szól. És ezen idő alatt egy munkás sem bocsájtatható el.

Eltemették a lupeni robbanás áldozatait

Múlt számú szaklapunkban közöltük, hogy a lupenii oxigén-gyárban munkaközben felrobbant egy oxigénnel telt palack. A robbanás oly erővel történt, hogy az ott foglaltoskodó három munkástársunk azonnali halálát okozta. A vizsgálat eredményét még nem ismerjük ugyan, de már előre megállapíthatjuk az eredményt: senkit sem fog felelősség terhelni a három szerencsétlen munkás haláláért, mert ilyen a kapitalista termelési rendszer. Itt jegyezzük meg, hogy ez már a harmadik robbanás a közelmúlt időben, de még semmi intézkedés nem történt az ilyen szerencsétlenségek megakadályozására.

A temetés december 6-án volt, amelyen egész Lupeni munkássága részt vett. Szövetségünk két hűséges tagja veszítette életét: Oltean János és Curcean György szaktársak. A harmadik áldozat: Voina I. fiatal munkás volt. A temetésen szaktársaink sirjánál Szövetségünk részéről Gârbovean szaktárs mondott meghatározó beszédet. Méltatta a munka harcmezéjén elesett hősök érdemeit, rámutatott azon veszélyekre, amelyek egész életén keresztül kísérik a munkást. Ezek a körülmények intő példák kell legyenek a dolgozó munkásságnak, hogy emberhez méltó életének biztosításáért a szervezkedés és szolidaritás fegyverével harcoljon.

A szocializmus az elmaradt országokban

A háború előtti okiráltságbeli szocialdemokrácia nagy szellemi harcosának, C. Dobrogeanu-Ghereának egyik fajsúlyos írása jelent meg a múlt hetekben magyar fordításban, amivel a könyv fordítója és kiadója kétségtelenül jó szolgálatot tettek a Románia határain belüli munkásmozgalomnak.

Dobrogeanu-Gherea szocialista munkálkodásának óriási kulturjelentősége főleg abban áll, hogy a marxizmus prizmáján keresztül vizsgálta meg a romániai állapotokat és az ország fejlődési irányát. Ugyancsak a marxizmus alkalmazásával határozta meg az elmaradt országok fejlődéstörvényeit a jelenlegi állapotokból a szocialista átalakulás felé.

E tanulmány megírására főleg az szolgálta okot, hogy azt mondták, miszerint Románia agrár-ország, itt nincs számottevő ipari proletárium, mint például a haladottabb kapitalista államokban nincsenek megadva itten az előfeltételei, tehát időszerűtlen. Gherea sorra veszi az ezen állítás mellett felhozott, valószínűeknek látszó érveit azoknak, akik kétségbe vonták a szocialista munkásmozgalom létjogosultságát az elmaradt országokban, nagyszerű gondolatvezetéssel mutatva rá, hogy ezen országok sem különálló organizmusok, hanem a kapitalizmus korszakában bolygókként mozognak a haladottabb országok fejlődési fokai által megszabott körpályákon. Életünk és társadalmi adottságai tehát szoros kapcsolatban állnak a haladottabb tőkés országok adottságaival, fejlődésüket éltfolyamatukat ezek az utóbbiak formálják és befolyásolják.

A könyv magyar nyelvre való fordítását Ehrenfeld Béla elvtárs végezte, aki ezzel jó munkát végzett.

Ezekon kívül a könyvet Moscovici Ilie elvtársnak Ghereáról irt rövid életrajzával egészíti ki, a melyből Gherea életét, munkálkodását és a romániai szocialista mozgalomban betöltött szerepét ismerhetjük meg közelebbről.

A felette tanulságos könyv figyelmes olvasását a legmelegebben ajánljuk minden magyar elvtársnak.

Pályázat

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari munkások Központi Vezetősége pályázatot hirdet Brassó és környéke részére felállítandó tükári állásra, a következő feltételek mellett:

1. A pályázó legalább három év óta tagja kell legyen a Szövetségnek.
2. A munkástörvények és munkás problémák ismereteivel kell rendelkezzen, valamint az agitációban jártassággal bírjon.
3. A román és magyar nyelvet szóban és írásban bírja.

A pályázati határidő 1936 január 10. A pályázat a Szövetség központi irodájába küldendő, a fizetési igények megjelölésével. Megválasztás esetén az állás legkésőbb 1936 március 1-én betöltendő.

București, 1935 december hó.
A Központi Vezetőség.

Nyilatkozat

Alulírottak beismerik, hogy súlyos hibát követtek el az 1931 évi modellasztalos sztrájk alkalmával és ezúton kijelentik, hogy a mai naptól kezdődőleg ismét becsületes, hű és megbízható tagjai lesznek a vas- és fémmunkás szövetségnek.

Reșița, 1935 évi november 18.
Tanúk:
Gedeon Lajos s. k. Toth Géza s. k.
Langhardt Hans s. k. Kaiser Albert s. k.
Samide Gáspár s. k.
Lausch Rezső s. k.

VASIPARI HIREK

— Előleg a brașovi repülőgépgyárnak. A brașovi repülőgépgyár, az Industria Aeronautică Română 150 millió lei előleget kapott az aviatikai alminiszteriumtól a feladott megrendelésekre. Ezeknek a megrendeléseknek értéke cca 500 millió lei.
— A Schiel Testvérek Gépgyár újabb hitelt kapott a Credit Industrialtól. A brașovi Schiel Testvérek Gépgyárnak a Credit Industrial újabb 5 millió leies hitelt nyújtott. A hitel garanciájaként a Schiel Testvérek Gépgyára lekötötte a Brașov, Cal. Victoriei 56. szám alatti raktárában levő árukészletét.